

ÖVERTORNEÅ
KOMMUN

AVFALLSPLAN 2025–2028

Övertorneå kommun

Gällande from 2025-01-01

Fastställd av kommunfullmäktige 2024-12-16 § 86

Förord

Denna avfallsplan för Övertorneå kommun har tagits fram under år 2024. Arbetet har genomförts under ledning av Tekniska enheten/Renhållning.

Projektgruppen har utgjorts av följande personer:

Jan Kohkoinen, Renhållningsansvarig

Marianne Rantapää, Teknisk handläggare

Maria Furmark, Teknisk chef

Stefan Zakari, Driftledare

Evgeny Krakov Isaksson, Miljöchef

Emma Tibrand, Miljöinspektör

M.fl.

Sammanfattning

Denna avfallsplan har tagits fram av Tekniska enheten/Renhållning.

Genom mål och åtgärder i avfallsplanen vill Övertorneå kommun förebygga avfall, öka återanvändning och återvinning samt minska miljöpåverkan från avfallet. Avfallsplanen lägger grunden för en inriktning mot ett mer hållbart samhälle där användning av resurser och hantering av avfall bygger på principer om resurshushållning och cirkulär ekonomi.

Planen innehåller fyra målområden. Målen utgår från bland annat de nationella miljö kvalitetsmålen, de globala hållbarhetsmålen, aktuell lagstiftning, kommunens övriga mål och strategier samt behov som framkommit vid diskussioner i projektgruppen.

Avfallsplanens mål är:

1. att förebyggande och återbruk ska öka.
2. förbättrad insamling och sortering.
3. god kommunikation och service.
4. minskad spridning av farliga ämnen.

Till varje målområde hör mål som anger konkret vad som ska uppnås samt vilket måttetal som ska användas för att följa upp målet. Utgångsvärden presenteras under målformuleringarna för respektive målområde.

Till målen hör åtgärder som ska genomföras för att målen ska kunna nås. Flera åtgärder i avfallsplanen handlar om att förbättra förutsättningarna för att förebygga avfall genom att exempelvis etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och inventarier i kommunens egna verksamheter, etablera konceptet "Fyndboda" samt att arbeta aktivt och strukturerat för att minska matsvinnet. Andra åtgärder i avfallsplanen handlar om att öka servicen genom att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll och om att utveckla informationen till invånare, barn och unga gällande återanvändning och avfallshantering. I avfallsplanen finns även åtgärder som syftar till att minska nedskräpningen.

Avfallsplanen kommer följas upp varje år. Resultatet av uppföljningen skickas till kommunstyrelsen samt till ansvariga för genomförande av olika åtgärder enligt avfallsplanens handlingsplan.

Innehåll

1	INLEDNING	5
1.1	Bakgrund.....	5
1.2	Syfte	5
1.3	Innehåll i en kommunal avfallsplan	5
1.4	Organisation för framtagande av avfallsplanen	6
1.5	Genomfört samråd	6
2	MÅL OCH ÅTGÄRDER	7
2.1	Bakgrund till utvecklingsområden/mål och åtgärder	7
2.2	Utvecklingsområden och lokala förutsättningar	9
2.3	Målstruktur	10
2.4	Målområde 1: Förebyggande och återbruk ska öka	11
2.5	Målområde 2: Förbättrad insamling och sortering	12
2.6	Målområde 3: God kommunikation och service	13
2.7	Målområde 4: Minskad spridning av farliga ämnen	13
3	STYRMEDEL	14
3.1	Avfallsföreskrifter	14
3.2	Avfallstaxa.....	14
3.3	Kommunernas budget.....	14
3.4	Kommunikation	15
3.5	Upphandling	15
3.6	Fysisk planering	16
3.7	Tillsyn.....	17
4	FORTSATT PLANERINGSPROCESS OCH UPPFÖLJNING	18
5	FRAMTIDA AVFALLSHANTERING OCH AVFALLSFLÖDEN	19
5.1	Utvecklingstendenser	19
5.1.1	Befolkningsprognos	19
5.1.2	Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar	19
5.1.3	Verksamhetsavfall	20
5.2	Prognos över avfallsmängder	20
5.3	Behov av insamlingssystem och anläggningar.....	21
5.3.1	Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar	21
5.3.2	Verksamhetsavfall	21
5.4	Koppling till fysisk planering	22
5.5	Investeringar kopplade till nya insamlingssystem och anläggningar	22
6	ÅTGÄRDERNAS KONSEKVENSER	24
6.1	Miljömässig hållbarhet	24
6.2	Social hållbarhet.....	24
6.3	Ekonomisk hållbarhet	25
6.4	Barnperspektivet	25

Bilagor

-
- Bilaga 1 *Handlingsplan med åtgärder*
 - Bilaga 2 *Nulägesbeskrivning*
 - Bilaga 3 *Nedlagda deponier*
 - Bilaga 4 *Uppföljning av tidigare avfallsplan*

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Miljöbalken anger att varje kommun i Sverige ska ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av dels de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen, dels en avfallsplan. Enligt Miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter ska avfallsplanen innefatta allt avfall som uppstår i kommunen och den ska ses över minst vart fjärde år.

Denna avfallsplan har tagits fram av Tekniska enheten/Renhållning.

Fokus i avfallsplanen ligger på avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Uppgifter om övriga avfallsslag och anläggningar redovisas översiktligt.

De övergripande målområdena samt ett flertal av målen berör hela kommunen och såväl invånare som näringsliv och andra organisationer kan och bör bidra till att de uppfylls. Vissa mål och samtliga åtgärder omfattar de avfallsslag kommunen har rådighet över. För utveckling och genomförande av åtgärder kan innovativ teknik vara ett hjälpmedel.

1.2 Syfte

Syftet med denna avfallsplan är att skapa en tydlig riktning för att hushålla med fysiska resurser. Avfallsplanen ska leda till tydliga förbättringar gällande att förebygga att avfall uppstår, minska gifter i kretsloppet och att återanvända och återvinna material.

1.3 Innehåll i en kommunal avfallsplan

Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner för förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6) reglerar innehållet i en kommunal avfallsplan. Till föreskrifterna finns även en vägledning (Naturvårdsverket rapport 6760).

I arbetet med att ta fram avfallsplanen ska fokus ligga på att ta fram mål och åtgärder för att *förebygga och hantera* avfall. Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen och andra relevanta mål, strategier och planer. Mål och åtgärder ska finnas för att förebygga och hantera;

- kommunalt avfall, vilket innebär avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll,
- slam från enskilda avlopp,
- latrin,
- bygg- och rivningsavfall som inte uppkommer i yrkesmässig verksamhet,

- avfall som uppkommer i kommunernas egna verksamheter, samt
- avfall i form av nedskräpning.

Planen ska även innehålla mål och åtgärder för annat avfall, i den utsträckning som kommunen kan påverka detta.

Planen ska beskriva vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen samt hur målen kommer att följas upp. Planen ska även beskriva vilka styrmedel kommunen planerar att använda för att genomföra åtgärderna och uppnå målen.

1.4 Organisation för framtagande av avfallsplanen

Avfallsplanen har tagits fram av en projektgrupp bestående av representanter från; Tekniska enheten och Miljö- och byggnadsförvaltningen, Övertorneå kommun

1.5 Genomfört samråd

En viktig del i arbetet med framtagande av avfallsplanen har varit att samråda om mål och åtgärder med berörda aktörer och att fånga upp önskemål och erfarenheter utifrån olika perspektiv. Interna diskussioner har skett löpande i projektgruppen.

Samråden omfattar även lagstadgad utställning enligt Miljöbalken.

Handlingarna ställdes ut för samråd under hela oktober månad 2024 via digital media.

Synpunkter som inkom var följande:

- Av bilaga 3 i avfallsplanen framgår att Övertorneå kommun gör bedömningen att samtliga av deras 12 nedlagda deponier tillhör riskklass 4 och har därmed inget behov av miljöskyddsåtgärder.
Det framgår inte om kommunens genomförda riskklassning även avser risken för läckage av PFAS från deponierna. Om detta inte är gjort är det något kommunen bör komplettera avfallsplanen med.
- Avfallsplanen bör ta upp risker och åtgärder för att förhindra spridning av invasiva främmande arter vid hanteringen av avfallet.
Det är även viktigt att medborgarna är väl medvetna om hur de ska hantera invasiva främmande arter så sådant avfall inte hamnar fel på ÅVC. Mål vad gäller invasiva främmande arter bör tas fram.
- Vi vill att grovsopsinsamlingen som i nuläget sker 1 ggr per år från hushåll i hela kommunen bibehålls och inte försämras till att bara hämtas vartannat år eller helt dras in.
- Vi tycker att kompostpåsar ska delas ut till brevlådorna, som i dagsläget. Alternativt skickas ut till en plats i varje by som byborna kan hämta ifrån. Att alla ska hämta kompostpåsar från Orjasjärvi är inte en bra lösning.

2 Mål och åtgärder

2.1 Bakgrund till utvecklingsområden/mål och åtgärder

Grundläggande vid framtagande av mål och åtgärder i avfallsplanen för kommunen är att mål och åtgärder ska bidra till ett mer hållbart samhälle där användning av resurser och hantering av avfall bygger på principer om resurshushållning. Dessa principer innebär att avfall förebyggs, att resurser som har tagits i anspråk används på ett så effektivt och hållbart sätt som möjligt och att avfall som uppstår så långt som möjligt återvinns i form av råvaror vid framställning av nya produkter. Innovativ teknik kan hjälpa till för att skapa effektiva strukturer för att nå målen.

Resurshushållning handlar om att samhället, för att hindra allvarlig resursbrist, måste använda fysiska resurser smartare. Miljöproblemen med dagens linjära resursförbrukning är väl kända men i en cirkulär ekonomi lyfts även ekonomiska aspekter in. Resurshushållning är grundläggande för FN:s hållbarhetsmål (Agenda 2030) om att väsentligt minska mängden avfall. EU arbetar också aktivt för en mer cirkulär ekonomi enligt en särskild handlingsplan.

Mål och åtgärder i denna avfallsplan utgår ifrån:

- **Lokala och regionala mål och strategier**, såsom exempelvis kommunens översiktsplan, m.m.
- **Mål enligt tidigare avfallsplan**. Den tidigare avfallsplanen innehåller exempelvis mål för att förebygga att avfall uppstår, minska avfallsmängderna, förbättra sorteringen, öka materialåtervinningen, avgifta kretsloppet, god service och att minska nedskräpningen. Sammantaget anger tidigare avfallsplan en inriktning som fortfarande är relevant.
- **Utvecklingsområden och lokala förutsättningar**, enligt kapitel 2.2 nedan.
- **Avfallshierarkin**. Avfallsplanen bygger på prioriteringar som anges i EU:s avfallshierarki och Miljöbalken, det vill säga att man i första hand bör förebygga uppkomsten av avfall, i andra hand återanvända produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.
- **De nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen och den nationella avfallsplanen 2018–2023**. Riksdagen har beslutat om 16 nationella miljökvalitetsmål. Av dessa berörs avfallshanteringen främst av målen:
 - God bebyggd miljö
 - Giffri miljö
 - Begränsad klimatpåverkan

Till de nationella miljö kvalitetsmålen hör 20 etappmål som har beslutats av regeringen. Av dessa berörs avfallshantering och förebyggande av avfall främst av följande etappmål (fritt återgivet):

- Senast 2023¹ sorteras 75 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring och biogas tas tillvara.
- Senast 2025 förbereds för återanvändning eller materialåtervinns 70 % av bygg- och rivningsavfallet.
- Senast 2025 förbereds för återanvändning eller materialåtervinns minst 55 % av kommunalt avfall, senast 2030 minst 60 % och senast 2035 minst 65 %.
- Senast 2025 har livsmedelsavfallet minskat med 20 % per capita jämfört med 2020.
- Andelen av livsmedelsproduktionen som når butik och konsument ska öka.

I den nationella avfallsplanen lyfts mat, textil, elektronik, bygg- och rivningsavfall, plast och nedskräpning fram som viktiga strömmar att arbeta med.

- **Mål och bestämmelser enligt EU:s direktiv om avfallshantering och cirkulär ekonomi, exempelvis:**
 - Mål om förberedelse för återanvändning eller återvinning av kommunalt avfall (implementerat i det svenska miljömålssystemet genom ovan nämnda etappmål).
 - Mängden matsvinn ska minska med 30 % till 2025 och 50 % till 2030.
 - Krav på separat insamling av textilavfall och farligt avfall till 2025 och matavfall till 2023.
- **EU:s klimatmål** om minskade växthusgasutsläpp, minskad energiförbrukning och mer förnybara bränslen.
- **FN:s globala hållbarhetsmål enligt Agenda 2030.** Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs i september 2015 av FN:s generalförsamling och består av 17 mål och 196 delmål. I december 2020 antog riksdagen en inriktning för arbetet med genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för en hållbar utveckling. Följande utvalda delmål (med numrering enligt FN:s lista över mål) är särskilt väsentliga för denna avfallsplan:

¹ Det nationella etappmålet kan förväntas revideras med en fortsatt inriktning i linje med målet för 2023 gällande utsortering och behandling av matavfall.

11 Hållbara städer och samhällen

11.6 Minska städernas miljöpåverkan: Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

12 Hållbar konsumtion och produktion

12.3 Minska matsvinnet: Till 2030 halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.5 Minska avfallsmängden: Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Målen i avfallsplanen avser främst förebyggande och hantering av avfall som kommunen ansvarar för, innefattande både avfall inom kommunalt ansvar för avfallshantering och avfall som uppstår i kommunal verksamhet. Vissa mål kan även vara tillämpliga för annat avfall i den utsträckning kommunen kan påverka detta genom olika kommunala styrmedel, såsom tillsyn och fysisk planering. Kommunen kan även genom exempelvis dialog med olika aktörer påverka hanteringen av avfallsslag som inte ingår i det kommunala ansvaret – såsom industriavfall och producentansvarsmaterial – vilket kan bidra till att avfallsplanens mål och övriga samhälleliga miljömål nås.

2.2 Utvecklingsområden och lokala förutsättningar

I arbetet med framtagande av ny avfallsplan för Övertorneå kommun har utvecklingsområden identifierats utifrån bland annat svensk lagstiftning, nationella mål, lokala och regionala mål och strategier, erfarenheter från nuvarande avfallshantering i kommunerna och diskussioner under arbetet med planen. Lokala förutsättningar av särskild betydelse för utvecklingen av avfallshanteringen har också identifierats:

- Resurshushållning inom kommunens egna verksamheter, hos företag och bland befolkningen i stort behöver öka. Återanvändning behöver möjliggöras för att minska avfallsmängderna.
- Behov finns av att säkerställa fastighetsnära insamling av förpackningar i samtliga flerbostadshus för att uppfylla ny nationell lagstiftning och förbättra servicen för lämnande av förpackningar.
- Sortering av kommunens eget verksamhetsavfall behöver möjliggöras inom samtliga kommunala verksamheter.
- Nedskräpning och dumpning av avfall i naturen behöver minska.

De lokala förutsättningarna för avfallshanteringen är goda. All insamling av

avfall i kommunen kan exempelvis ske med normalstor sopbil. Ett annat exempel på goda förutsättningar är att majoriteten av hushållen i kommunerna är permanentboende vilket gör att avfallsmängderna inte varierar nämnvärt under året.

2.3 Målstruktur

Avfallsplanen innefattar fyra målområden. Under varje målområde finns mål med tillhörande mätetal, utgångsvärden för perioden samt åtgärder för att uppnå målen. Målen, mätetalen och utgångsvärden för uppföljning av målen presenteras i kap 2.4 - 2.7. Åtgärderna för att uppnå målen presenteras i bilaga 1.

Målstrukturen kan beskrivas enligt följande:

- *Målområden.* Anger inriktningen på längre sikt (10–15 år) och omfattar alla som ger upphov till avfall, såväl kommunala verksamheter (förvaltningar och bolag) som medborgare och företag.
- *Mål.* Anger konkret vad som ska uppnås samt vilket mätetal som ska användas för att följa upp målet. Utgångsvärden presenteras under målformuleringarna för respektive målområde.
- *Åtgärder.* Anger hur målen ska uppnås. Åtgärderna är formulerade på ett övergripande sätt och redovisas inte i detalj. När åtgärderna ska genomföras behöver en mer detaljerad planering ske. Åtgärderna behöver också arbetas in och konkretiseras i plan och budget för respektive ansvarig förvaltning eller bolag.

2.4 Målområde 1: Förebyggande och återbruk ska öka

Mål 1: Total mängd grovavfall på ÅVC ska minska med minst 10 % till 2032 jämfört med 2023 (kg/person).

Mål 2: Serverings- och tallrikssvinnet ska minska till 40 g/portion i förskolor och skolor (g/portion).

Mål 3: Antalet inventarier och möbler som återbrukas inom kommunerna ska öka (st).

Utgångsvärden:

Mängd grovavfall, 2023

113 kg/person och år

Mängd matsvinn (serverings- och tallrikssvinn), 2023

Förskolor och skolor 55 g/portion,

Antal inventarier och möbler som återbrukas genom möbellagret: utgångsvärde saknas då verksamheten ännu inte är i gång.

2.5 Målområde 2: Förbättrad insamling och sortering

Mål 4: Antalet arbetsmiljömässigt besvärliga hämtställen² ska minska.

Mål 5: Volymen restavfall från kommunala verksamheter ska minska.
(avfallsabonnemang i l/vecka)

Mål 6: Mängden matavfall i restavfallet ska minska för villor och flerbostadshus till max 0,5 kg/hushåll och vecka senast år 2028.

Mål 7: Mängden restavfall³ ska minska till max 100 kg/person och år till 2028.

Mål 8: Avfallstransporter och maskinell hantering av avfall ska ske med 100 % förnyelsebara bränslen (%).

Utgångsvärden:

Mängd matavfall i restavfallet (median) från resultaten av plockanalyser (villor) och flerfamiljshus (kg/hushåll och vecka):

Utgångsvärde tas fram under 2025

Mängd restavfall, 2023: 110,0 kg/person och år

Andel förnyelsebara bränslen som används för transporter av avfall, 2023: 0 %

Andel förnyelsebara bränslen som används för maskinell hantering av avfall, 2023: 0 %

² Utgångsvärdet för antalet arbetsmiljömässiga besvärliga hämtställen tas fram under 2024

³ Avfall Web: Mängd insamlat restavfall (I1B) delat med antal personer. Antal personer inkluderar permanentboende invånare (A1), gästnätter (A2), fritidshusboende (A3) och arbetsplatsnetto (A4).

2.6 Målområde 3: God kommunikation och service

Mål 9: Andelen invånare som är positiva till de respektive ingående områdena "Information" och "Avfallshantering" inom servicekvalitet ska vara minst 90 %.

Utgångsvärden:

Andelen som är positiva till servicekvalitetens olika ingående delar gällande information och avfallshantering.

Information: tas fram under 2025,

Avfallshantering: tas fram under 2024

2.7 Målområde 4: Minskad spridning av farliga ämnen

Mål 10: Nedskräpningen och dumpning av avfall ska minska

Utgångsvärden:

Antal nedlagda arbetstimmar för att städa upp efter nedskräpning och dumpning, 2023

442 timmar (i siffran ingår också tömning av papperskorgar)

3 Styrmedel

I detta kapitel beskrivs de styrmedel som kommunen kommer att nyttja för att genomföra åtgärderna i avfallsplanen och nå de satta målen.

3.1 Avfallsföreskrifter

Enligt miljöbalken ska kommunfullmäktige i varje kommun i Sverige anta en renhållningsordning för kommunen. Renhållningsordningen består av två delar: dels en avfallsplan, dels lokala föreskrifter för avfallshanteringen. De lokala föreskrifterna kallas ofta avfallsföreskrifter.

I avfallsföreskrifterna beskrivs bland annat vilka skyldigheter som åligger fastighetsägare och verksamhetsutövare för det avfall de genererar och vilka skyldigheter som åligger kommunen. Föreskrifterna anger även vilka avfallsslag som ska sorteras ut och hanteras separat för att kunna återanvändas, återvinnas eller fasa ut ur kretsloppet. Dessutom finns här regler för hur avfall ska emballeras och lämnas, dels för att uppnå en god arbetsmiljö för de som samlar in och behandlar avfallet, dels för att risken för negativ miljöpåverkan från avfallshanteringen ska minimeras.

Föreskrifterna kompletterar annan lagstiftning inom avfallsområden såsom miljöbalken och förordningar om producentansvar med mera. Nuvarande avfallsföreskrifter för Övertorneå kommun gäller från och med 2011-02-21.

3.2 Avfallstaxa

Avfallstaxan anger hur avgifter för kommunens avfallshantering får tas ut och beslut tas i kommunfullmäktige.

Miljöbalken anger vilka typer av tjänster och verksamheter som får finansieras via avfallstaxan. Inte bara insamling och behandling av avfallet utan även nödvändig administration med mera ska täckas. Taxan får också användas för visst arbete med förebyggande och förberedelse för återanvändning av avfall. Däremot får inte arbete med nedskräpning, tillsyn eller kommunens åtgärder för att minska eller förbättra sorteringen av det egna verksamhetsavfallet finansieras med hjälp av avfallstaxan.

Kommunen har möjlighet att använda taxan för att styra mot en bättre resurshushållning. Avfallstaxan är därmed viktig för avfallsplanens måluppfyllelse genom att den uppmuntra hushåll och verksamheter till bättre sortering och minskade avfallsmängder.

3.3 Kommunernas budget

I sin budget visar kommunen hur mycket resurser som avsätts till de olika kommunala verksamheterna. I budget och i kommunala mål och uppdrag till nämnder och bolagsstyrelser finns möjlighet att styra vilka områden som ska prioriteras. Åtgärder i kommunövergripande

handlingsplaner, såsom avfallsplanen, ska arbetas in i verksamhetsplaner.

Kommunen behöver budgetera för de delar av avfallshanteringen och relaterade frågor som inte ingår i det kommunala avfallsansvaret. Exempel på områden som berör förebyggande och hantering av avfall, men som faller utanför det kommunala avfallsansvaret, är:

- förebyggande och hantering av avfall som uppstår i de kommunala verksamheterna, exempelvis matsvinn, engångsartiklar och källsorteringsmöjligheter,
- nedskräpningsfrågor, såväl renhållning som förebyggande arbete,
- tillsyn; över den kommunala avfallshanteringen, verksamhetsutövare, bygg- och rivningslov, nedskräpning, m.m.
- upphandling som medel för att minska avfallsmängderna och uppmuntra återbruk,
- arbetsmarknadsåtgärder som involverar återbruk,
- näringslivsåtgärder för att minska avfallsmängderna och som uppmuntrar återbruk.

3.4 Kommunikation

En hållbar avfallshantering, där produkter och material cirkulerar många varv innan de till slut blir avfall som behöver omhändertas, bygger i mångt och mycket på enskilda individers deltagande. För att människor ska ändra sina beteenden krävs det att de *vet*, *kan* och *vill* bidra. Detta kan uppnås genom en kombination av information, fysiska förutsättningar och attitydarbete. Kommunikation och information blir ännu viktigare när alltmer fokus sätts på avfallstrappans översta steg och på minskad nedskräpning och giffri miljö, jämfört med den mer traditionella avfallshanteringen där fokus låg på att behandla det avfall som samlades in.

Kommunikation och information kommer vara en viktig del för att lyckas gällande flertalet åtgärder i avfallsplanen, men står helt i centrum för de åtgärder som direkt berör kommunikation så som att "Inrätta en tjänst för utbildning av skolelever i resurshushållning, avfallshantering och konsekvenser av nedskräpning" och att " Utveckla informationen till invånarna gällande återanvändning, avfallshantering och nedskräpning".

3.5 Upphandling

Som offentliga aktörer har kommunerna och deras bolag stora möjligheter att bidra till ett mer cirkulärt samhälle genom att ställa genomtänkta krav vid upphandlingar och inköp. Offentlig upphandling kan vara ett sätt att driva på och öppna upp för affärsmodeller som erbjuder mindre miljöbelastande varor och tjänster. Därmed kan en marknad skapas som även kan göras tillgänglig för andra verksamheter och organisationer, samtidigt som kommunen kan föregå med gott exempel och inspirera. Därutöver

finns pengar att spara för kommunen genom att till exempel förlänga livslängden på de produkter som redan är inköpta, vilket bör vara en första fråga att ställa innan en upphandling eller ett inköp görs.

För att hushålla med resurserna och förebygga avfall kan krav ställas på återbrukade och reparerbara produkter, livslängd, återvunna material, flergångsemballage och återtag.

3.6 Fysisk planering

Avfallshanteringen behöver beaktas vid allt från bygglov till översiktsplanering. Det gäller såväl anläggningar för mottagning, mellanlagring eller behandling av avfall som enskilda soprum och framkomlighet för hämtningsfordon. Kommunen kan också lyfta in förebyggande av avfall och återbruk i den fysiska planeringen, till exempel genom att planera för platser där produkter kan delas, repareras, samlas in för vidareförsäljning med mera. Materialval och arbetssätt vid byggnationer och rivningar är också viktiga parametrar som kan bidra till ett cirkulärt samhälle.

Övertorneå kommuns översiktsplan antogs i maj 2014 (en ny är under framtagande). I översiktsplanen finns några få rader som beskriver nuvarande avfallshantering.

3.7 Tillsyn

Den kommunala tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över avfallshanteringen hos privatpersoner, företag och andra verksamheter. Tillsynsmyndigheterna kan vara rådgivande men vid behov också förelägga om förbättringar. I Övertorneå är det Miljö- och byggnadsförvaltningen som är tillsynsmyndighet för avfallshanteringen, vilket även omfattar hur kommunernas övriga verksamheter sköter sitt ansvar enligt miljöbalken, avfallsförordningen och de lokala avfallsföreskrifterna.

I tillsynen över verksamheter finns möjlighet att lyfta frågor om hållbarhet och cirkulär ekonomi, såväl källsortering och materialåtervinning som avfallsförebyggande åtgärder, i verksamheternas olika led. Detta kan vara ett effektivt sätt att höja kunskapsnivån hos verksamhetsutövare inom kommunen.

4 Fortsatt planeringsprocess och uppföljning

Denna avfallsplan är ett verktyg för kommunen i arbetet med att förebygga avfall och för att utveckla avfallshanteringen i en hållbar riktning. För genomförande av planen är det viktigt att det finns personella resurser, kompetens och att information om planen ges till berörda samt att löpande uppföljning sker.

Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder ska ske årligen. Tekniska enheten/Renhållning ansvarar för att uppföljning av mål och åtgärder genomförs. Resultatet av uppföljningen redovisas till kommunstyrelsen samt till ansvariga för genomförande av olika åtgärder enligt avfallsplanens handlingsplan. Uppföljningen görs inför årlig budgetprocess och kan därmed bidra till att mål och åtgärder genomförs och att avfallsplanen blir ett levande dokument.

Översyn av avfallsplanens mål och åtgärder behöver påbörjas senast år 2026.

5 Framtida avfallshantering och avfallsflöden

I följande kapitel presenteras utvecklingstendenser som är viktiga för avfallshanteringen, en prognos för avfall, samt en bedömning av framtida behov av insamlingssystem och behandlingsskapacitet för avfall. Bedömningen baseras i huvudsak på avfallsplanens mål och åtgärder. Prognosen fokuserar på avfall som omfattas av kommunalt ansvar samt i relevanta delar även avfall som omfattas av producentansvar.

5.1 Utvecklingstendenser

5.1.1 Befolkningsprognos

I Övertorneå kommun har befolkningsutvecklingen varit minskande under många år i snitt minskar det med ca 50 personer/år. Befolkningsprognoser som SCB tagit fram indikerar en fortsatt befolkningsminskning.

5.1.2 Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar

En generell trend i det svenska samhället har varit att avfallsmängderna har ökat. Under 2022 är avfallsmängderna per person i Norrbotten 471 kg/person och ligger därmed över riksgenomsnittet på 452 kg/person.

Flödena av förpackningar och returpapper från hushåll förändras. Framför allt ökar mängden plast- och pappersförpackningar till följd av ökad internetförsäljning, medan mängden returpapper minskar i takt med att hushållen i mindre utsträckning läser papperstidningar. Den minskade restavfallsmängden i samhället indikerar att mer förpackningar och returpapper av det som uppstår lämnas till återvinning. Nettoeffekten är att mängden förpackningar och returpapper per invånare ökat något.

Kommunen skall implementera förebyggande åtgärder och informera för att hindra introduktion och spridning av invasiva arter. Detta kan inkludera informationskampanjer.

Man ska förpacka växtavfall från invasiva arter i dubbla påsar som försluts ordentligt. Detta minskar risken för att frön eller växtdelar sprids under transport och hantering.

Den rekommenderade metoden för att hantera avfall från invasiva växter är förbränning. Detta säkerställer att växtdelarna förstörs och inte kan spridas vidare.

Man ska transportera avfallet till förbränningsanläggning på ett säkert sätt. Undvik att lagra avfallet under längre perioder på återvinningscentralen för att minimera risken för spridning.

Starka ekonomiska intressen på marknaden och fokus på konsumtion av varor tillsammans med en växande ekonomi har lett till en mångårig trend av ökade avfallsmängder. Vikande konjunktur och motkrafter gällande

konsumtion av varor; via avfallsbranschen, genom andra samhällsaktörer och genom en generellt ökad medvetenhet hos allmänheten om vikten av ett hållbart leverne kan dämpa de ökande avfallsmängderna. Cirkulära affärsmodeller som underlättar för hushållen att konsumera hållbart kan bidra till att minska sambandet mellan konsumtion och avfallsproduktion. Det kan därför vara rimligt att anta att avfallsmängderna kan hållas relativt konstanta per invånare. Genomförande av avfallsplanens åtgärder om förebyggande och ökad återanvändning, både inom kommunens verksamhet och i samhället, är viktiga i detta sammanhang.

5.1.3 Verksamhetsavfall

Näringslivet i kommunerna uppvisar en stor bredd med allt från Livsmedel, utbildning, lastbilspåbyggnader och plasttillverkning till transporter. Det finns även många mindre företag inom exempelvis entreprenad, handel, jakt mm, se Bilaga 2.

Det kan konstateras att mängden industriavfall, bygg- och rivningsavfall etc. i hög grad är beroende av konjunkturen. Till följd av ökad sortering av såväl industriavfall som bygg- och rivningsavfall kan andelen utsorterat avfall från dessa kategorier förväntas öka. De avfallsflöden som i dagsläget omhändertas på annat sätt än genom kommunens hantering eller på kommunens anläggningar förutsätts även fortsättningsvis hanteras vid sidan av de kommunala systemen, då det för dessa flöden bedöms finnas ett etablerat omhändertagande.

Mängden farligt avfall från industrier och bygg- och anläggningsverksamhet samt angränsande verksamheter kan komma att öka. Skälen till detta är främst att trenden är att allt mer avfall definieras som farligt avfall och att byggnation kan kräva sanering av förorenade områden som genererar förorenade massor som måste behandlas. Ökningen av mängden farligt avfall från industri och annan verksamhet kan motverkas av företagets interna miljöarbete som bidrar till miljöanpassning av produktionen.

På senare år har cirkulär ekonomi och cirkulära affärsmodeller blivit allt viktigare för både myndigheter och privata företag, vilket kan bidra till att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och avfallsproduktion och leda till att mängden verksamhetsavfall minskar.

5.2 Prognos över avfallsmängder

Minskade avfallsmängder kan förväntas till följd av en totalt sett minskande befolkning i kommunen och av en vikande konjunktur, i alla fall närmaste åren. Avfallsmängderna kan också antas dämpas av ökad miljömedvetenhet generellt i samhället. I sammanhanget är kommunernas åtgärder i avfallsplanen kopplade till exempelvis kommunikation och utbildning gällande återanvändning och sortering viktiga, liksom åtgärder för att möjliggöra ökad återanvändning för invånarna. Åtgärder för ökad återanvändning i kommunens egna verksamheter förväntas bidra till minskade avfallsmängder, samtidigt som det bidrar till att medvetenheten och kunskapen hos personalen ökar.

Det förändrade ansvaret för returpapper och för insamling av förpackningar⁴ kommer att påverka källsorteringen och återvinningen i kommunen då framför allt för villahushåll och flerfamiljshus som idag inte har fastighetsnära insamling av förpackningar. Förhoppningen är att utsorteringen av förpackningar ökar med en ökad servicenivå.

Den sammantagna bedömningen är att avfallsmängderna i kommunen totalt sett inte kommer att ändras nämnvärt fram till 2034, men att andelen restavfall förväntas sjunka något till förmån för ökade mängder utsorterade förpackningar.

5.3 Behov av insamlingssystem och anläggningar

5.3.1 Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar

Utbyggnaden av fastighetsnära insamling av förpackningar vid villahushåll och flerbostadshus kommer ske 2025/2027 och insamlingssystem för detta måste anskaffas.

Baserat på de trender och prognoser som beskrivits ovan kan konstateras att behovet av behandlingskapaciteten för olika avfallsslag inte kommer ändras nämnvärt. Behandlingskapacitet för ökade utsorterade mängder av förpackningar finns och faller inom producenternas ansvar.

Omlastning och mellanlagring av utsorterade fraktioner antas för de flesta materialslag ske på Orjasjärvi Återvinningscentral precis som idag medan återvinningen i många fall antas ske i anläggningar utanför kommunen.

Behov av infrastruktur för återanvändning och recirkulering av produkter påverkar inte per automatik infrastrukturen för avfallshantering. Däremot är det en förutsättning för att kunna begränsa avfallsmängderna.

5.3.2 Verksamhetsavfall

För verksamhetsavfall som inte omfattas av kommunalt ansvar för avfallshantering, finns begränsat med information om mängder som uppkommer inom kommunen. Även information om kapaciteten i befintliga anläggningar för behandling av verksamhetsavfall är begränsad. Det finns inga uppgifter om att mängden verksamhetsavfall skulle ändras drastiskt under planperioden och därmed förändra behovet av behandlingsanläggningar.

⁴ Från och med 2022 har kommunerna ansvaret för insamling och materialåtervinning av returpapper. I juli 2022 antog regeringen en ny förordning gällande förpackningar som innebär att ansvaret för insamlingen ska gå över till kommunerna från 1 jan 2024 och att insamlingen ska ske fastighetsnära från 1 jan 2027.

5.4 Koppling till fysisk planering

Kommunerna har i sitt arbete med fysisk planering möjlighet att forma samhället så att förutsättningarna för avfallshanteringen blir bra. Det kan till exempel handla om att se till att tillräckligt med mark finns för återvinningscentraler i bra lägen. Men också att bevaka avfallsfrågorna i bygglov så att plats finns för avfallskärl väl tillgängliga för såväl boende som hämtningsfordon.

Översiktsplanen är ett av kommunernas styrdokument som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen. Det behöver synliggöras vad det finns för fysiskt behov i kommunen för att hantera avfall för att skapa en fungerande och långsiktig infrastruktur som kan tillgodose människors behov.

Inför framtagande av framtida översiktsplaner är det viktigt att följande aspekter beaktas och tillgodoses:

- Behov av plats för lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar i bebyggelsen.
- Behov av plats för återvinningscentraler för att kunna samla in grovavfall och farligt avfall från hushållen kommer behöva garanteras. Återvinningscentralerna utgör en viktig funktion i dagens infrastruktur för avfallshantering och kommer göra det även framöver. Utveckling av återvinningscentralerna, innefattande sortering i fler fraktioner och en viljeinriktning att öka mängderna som återanvänds, kräver större fysisk plats och behöver ingå i den fysiska planeringen.
- Behov av plats för omlastning och eventuell behandling av avfall behöver identifieras. Omlastning och behandling av avfall kan ske i den egna kommunen eller om det ska ske utanför den egna kommunen måste det framgå att det är så det avses hanteras.
- Behov av framkomlighet för fordon utifrån bland annat arbetsmiljö och trafiksäkerhet är viktigt att beakta i planeringsprocessen.

I plan- och byggprocesser behöver Tekniska enheten/Renhållning involveras tidigt för att hantera frågor rörande avfallsutrymmens placering, utformning och transportvägar för att skapa fungerande och långsiktig avfallshantering.

5.5 Investeringar kopplade till nya insamlingssystem och anläggningar

Investering av kärl för den fastighetsnära insamlingen av förpackningar vid villahushåll och flerbostadshus måste ske.

Befintliga renhållningsfordon kommer nyttjas vid insamling av förpackningar.

6 Åtgärdernas konsekvenser

Konsekvenserna av avfallsplanens genomförande beskrivs utifrån hållbarhetens tre ben: ekologiska/miljömässiga, sociala samt ekonomiska aspekter. För att nå hållbarhet över tid måste alla dessa områden beaktas.

6.1 Miljömässig hållbarhet

Avfallsplanens mål och åtgärder bidrar till att uppfylla nationella miljö kvalitetsmål, EU:s miljö-, avfalls- och klimatmål, Havsmiljödirektivet samt FN:s globala hållbarhetsmål. De nationella miljö kvalitetsmål som berörs i störst utsträckning är "God bebyggd miljö", "Giffri miljö" och "Begränsad klimatpåverkan" som alla bedöms påverkas i positiv riktning till följd av planens genomförande.

Flera åtgärder i avfallsplanens handlingsplan handlar om att förebygga avfall, återanvända och öka materialåtervinningen av avfall. Andra åtgärder i handlingsplanen syftar till att förändra beteenden genom information. Det tar lång tid att förändra beteenden men om insatserna följs av förändrat beteende hos många invånare kan åtgärderna på längre sikt ge stor positiv påverkan genom bättre resurshushållning och minskade diffusa utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen.

De negativa konsekvenserna av genomförandet av planen bedöms vara små och främst vara kopplade till risk för ökad mängd transporter, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller. Vinsten av förebyggande, återanvändning och återvinning är dock större än de negativa konsekvenserna av ökade avfallstransporter.

Sammantaget bedöms genomförandet av avfallsplanen medföra positiv miljö påverkan.

6.2 Social hållbarhet

Genom att öka förutsättningarna och bidra till system för att låna och återanvända produkter kan vi skapa ett mer inkluderande samhälle där fler har möjligheter att skapa sig ett gott liv. Att etablera Fyndboden i kommunen är ett exempel som bidrar till att kunna ha ett bra liv för alla oavsett ekonomisk situation.

En acceptabel servicenivå är en av förutsättningarna för en fungerande källsortering och fastighetsnära insamling av flera fraktioner bidrar till att göra det lätt för användaren att sortera sitt avfall. I avfallsplanens handlingsplan finns en åtgärd som handlar om att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll, vilket kommer innebära en ökad service för Villahushåll och flerbostadshus som idag saknar förpackningsinsamling.

I utformningen av servicen är det viktigt att inkludera de sociala aspekterna i avfallsplaneringen och skapa de förutsättningar som olika grupper av

människor behöver för en hållbar och tillgänglig avfallshantering. Insatserna måste bygga på en social konsekvensanalys där kommuninvånarens olika behov och förutsättningar identifieras på ett sätt som möjliggör en målgruppsanpassning av åtgärderna. En viktig analys är exempelvis hur olika människor rör sig, vilka som har tillgång till insamlingsplatser och under vilka förutsättningar och så vidare. På samma sätt har de kommunikationsåtgärder som genomförs större möjlighet att få genomslag när de utgår från kunskaper om olika gruppers förutsättningar och behov. På detta sätt kan avfallsplanens åtgärder bidra till att skapa förutsättningar för en socialt hållbar avfallshantering och i förlängningen ett socialt hållbart samhälle.

6.3 Ekonomisk hållbarhet

Den del som avser avfallshantering inom det kommunala avfallsansvaret finansieras av avfallstaxan och den del som berör kommunernas egen verksamhet är skattefinansierad.

Genomförandet av avfallsplanens åtgärder medför begränsade ökningar av kostnaderna. Åtgärder som bedöms kunna innebära ökade kostnader är framför allt att kommunerna ska:

- erbjuda god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer (skattefinansierat).
- etablera Fyndboda i Övertorneå kommun (skattefinansierat).

Det finns också åtgärder som kan innebära mindre kostnadsökningar eller ett ekonomiskt nollsummespel eftersom åtgärden i sig också leder till besparingar. Exempel på detta är att minska användandet av engångsprodukter, minska matsvinnet, öka återanvändningen av möbler i kommunal verksamhet och informationsinsatser.

Genomförandet av åtgärderna förutsätter engagemang från flera olika delar av kommunens organisation. Avfallsenheten är en nyckelaktör i arbetet med utveckling av det kommunala avfallsansvaret men många viktiga åtgärder avseende exempelvis förebyggande av avfall bygger till stor del på engagemang från andra kommunala verksamheter och enheter.

6.4 Barnperspektivet

Sedan den 1 januari 2020 är Förenta nationernas konvention om barns rättigheter (2018:1197) svensk lag. Detta innebär att barns rättigheter ska beaktas vid beslutsprocesser och ärenden som rör barn. En avfallsplan påverkar barns uppväxt i viss grad och därför beskrivs nedan hur barn kan komma att påverkas av avfallsplanens genomförande. Syftet med avfallsplanen är att minska avfallsmängderna, öka återanvändningen och materialåtervinningen samt minska avfallets miljö- och klimatpåverkan. Avfallsplanens genomförande bedöms därför i sin helhet vara positiv för barnens bästa då barn är en del av både dagens och framtidens samhälle. Genom bland annat information till medborgare om hur avfall ska tas om

hand, och om avfallets koppling till klimat och miljö, kan medborgare göra medvetna, hållbara val i vardagen. Om vuxna tar ansvar för denna typ av frågor, sänds positiva signaler till barn och unga. Det kan till exempel bidra till att barn känner mer framtidstro och mindre framtidsoro. Barn kan också få större kunskap genom att lära sig av hur deras föräldrar gör. Kunskaper om resurser och kretslopp – grunderna i den cirkulära ekonomin – behöver barnen också få med sig genom skolan. Ett exempel på åtgärd med direkt koppling till barn och unga är att utbilda elever i avfallshantering och resurshushållning.

Barn vistas generellt mycket i sin närmiljö, till exempel i bostaden, på lekplatser och andra fritidsmiljöer samt i förskolor, skolor och på skolgårdar. Nedskräpning ökar risken för att barn gör sig illa på skräp, exempelvis genom skärsår och kvävningsrisk. Nedskräpning bidrar också till otrygga miljöer genom att nedskräpning ökar risken för klotter och skadegörelse. I avfallsplanens handlingsplan finns åtgärder för minskad nedskräpning genom att en gemensam strategi för att förebygga nedskräpning ska tas fram.

Avfallsinsamlingen kan utgöra en fara för barn, både i samband med tömningen av behållare och vid de tunga transporterna som följer. Det är viktigt att ha god trafiksäkerhet kring avfallsbehållare och i närheten där barn vistas. Att belysa risker kopplade till avfallshantering i ett tidigt skede av bygg- och planeringsprocesser är viktigt så att insamlingen av avfall kan ske på ett så säkert och effektivt sätt som möjligt vid nya anläggningar.

Barn och unga är också känsligare för påverkan från farliga ämnen som finns i exempelvis kemiska produkter och varor. Hantering av farligt avfall är en viktig del i arbetet för att skapa en giftfri uppväxt för barn och unga. En åtgärd i handlingsplanen handlar om att inventera och minska användandet.

ÖVERTORNEÅ
KOMMUN

Bilaga 1 Handlingsplan med åtgärder

BILAGA 1: HANDLINGSPLAN MED ÅTGÄRDER

Avfallsplan 2025–2028 Övertorneå kommun

Bilaga 1 Handlingsplan med åtgärder

I denna bilaga presenteras åtgärder för att uppnå målen i avfallsplanen.

Åtgärderna presenteras i anslutning till det mål som de närmast kan anses höra, även om samma åtgärd ibland bidrar till att flera mål kan nås. De rubriker som åtgärdstabellerna finns under, överensstämmer med rubrikerna i huvuddokumentet.

Tidsramen för genomförande av respektive åtgärd anges med *årtal* för åtgärder som genomförs vid något eller några enstaka tillfällen, eller *årligen* för åtgärder som genomförs en eller flera gånger per år alternativt kontinuerligt. För att tidplanen ska kunna hållas kan åtgärder behöva påbörjas tidigare än angivet årtal. De allra flesta åtgärder har slutdatum senast 2028, då avfallsplanen ska uppdateras och nya åtgärder läggs till för att nå målen till 2034.

För varje åtgärd anges vilken del av den kommunala organisationen som ansvarar för genomförandet av åtgärden, med följande förkortningar:

Övertorneå kommun

KF	Kommunfullmäktige
KS	Kommunstyrelsen
BUN	Barn- och utbildningsnämnden
KFU	Kultur- och fritidsutskottet
MBN	Miljö- och byggnadsnämnden
SN	Socialnämnden
SF	Socialförvaltningen
KLF	Kommunledningsförvaltningen
BUF	Barn- & utbildningsförvaltningen
KD	Kommundirektör
BUC	Barn- & utbildningschef
FAC	Fastighetschef
PGC	Park- & Gatuchef
VAC	VA chef
KFC	Kultur- & fritidschef
MBC	Miljö- & Byggchef
SOC	Socialchef
TC	Teknisk chef
TEK	Tekniska enheten

Genomförande och uppföljning

Arbetet med genomförandet av avfallsplanens åtgärder samordnas av en projektgrupp som utgörs av samma funktioner från; Tekniska enheten och Miljö- och byggnadsförvaltningen, Övertorneå kommun som vid framtagande av avfallsplanen.

Projektgruppen kommer att verka för att samarbeten initieras i olika åtgärder, även om funktionerna i projektgruppen inte nödvändigtvis deltar i genomförandet av åtgärderna. Ansvariga för genomförandet är istället de som nämns i kolumnerna "Ansvar" nedan. Den övergripande projektgruppens uppgifter är bland annat att prioritera och initiera åtgärderna samt följa upp genom att ta emot de resultat som de ansvariga för åtgärderna rapporterar.

Projektgruppen träffas ca 2 ggr/år och Tekniska enheten är sammankallande till mötena. Skulle vid något tillfälle någon i gruppen inte kunna delta faller ansvaret uppåt på ansvarig chef eller kommundirektör/vd att själv delta eller att utse annan representant.

Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder ska ske årligen inför budgetprocessen. Tekniska enheten ansvarar för att uppföljning såtillvida att Tekniska enheten sammanställer de resultat som rapporterats. Tekniska enheten ansvarar för sammanställningen, som skickas till kommunstyrelsen samt till ansvariga för genomförande av olika åtgärder enligt avfallsplanens handlingsplan. Uppföljningen görs inför bokslut och årliga budgetprocesser och kan därmed bidra till att mål och åtgärder genomförs och att avfallsplanen blir ett levande dokument.

Översyn av avfallsplanens mål och åtgärder behöver påbörjas senast år 2027.

Målområde 1: Förebyggande och återbruk

Åtgärder	Senast utfört, år	Ansvar (nämnd)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till målnr:
a) Öka mängden saker och material som återbrukas från AVC:n ¹	2025	KS	TEK	1
b) Etablera "Fyndboda"	2025	KS	TEK	1
c) Etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och inventarier inom kommunernas egna verksamheter ²	2025	KS, SN	TLF, SF	3
d) Kommunens verksamheter ska arbeta aktivt och strukturerat för att matsvinnet ska minska.	2028	KS, SN, BUN	KLF, SF, BUF	2

¹ Öka möjligheten att fysiskt kunna lämna och hämta saker och material till återbruk samt att utveckla samarbete med aktörer för återbruk.

² : I första hand ska återbruk av möbler och inventarier ske internt, i andra hand ska möbler och inventarier från kommunernas verksamheter säljas.

Målområde 2: Insamling och sortering

Åtgärder	Senast utfört, år	Ansvar (nämnd)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till målnr:
a) Säkerställa att källsorteringsmöjligheter finns, och används, i samtliga kommunala verksamheter	2027	KS	KLF	5
b) Införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll	2027	TEK	TEK	7
c) Inventera och arbeta bort arbetsmiljömässigt besvärliga hämtställen för insamling av avfall.	Årligen	TEK	TEK	4
d) Ställ krav på förnyelsebara bränslen vid upphandling och utförande av avfallstransporter och maskinell hantering av avfall.	2025-3034	TEK	TEK	8

Målområde 3: Kommunikation och service

Åtgärder	Senast utfört, år	Ansvar (nämnd)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till målnr:
a) Utveckla informationen till invånarna gällande återanvändning, avfallshantering och nedskräpning ³ .	2025	KS	TEK	9

³ Exempelvis genom att delta i kampanjen "Europa Minskar Avfallet" och ta fram informationsmaterial till nysvenskar att använda på SFI

Målområde 4: Minskad spridning av farliga ämnen

Åtgärder	Senast utfört, år	Ansvar (nämnd)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till målnr:
a) Gör det möjligt att lämna avfall innehållande invasiva växtdelar kostnadsfritt på ÅVC	2025	TEK	TEK	10
b) Ta fram en strategi för kommunen för att förebygga nedskräpning och dumpning ⁴ .	2025	KS	KLF, TEK	10
c) Erbjud god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer.	2026	KS	TEK	10

⁴ Innefattande exempelvis kommunikation, tillsyn av företags avfallshantering, mätning av nedskräpning och kostnader, konkreta insatser så som skräpplockning och arbetssätt för att hantera dumpningsärenden. Åtgärden omfattar nedskräpning och dumpning såväl inom som utanför detaljplanerade områden.

ÖVERTORNEÅ
KOMMUN

Bilaga 2 Nulägesbeskrivning

BILAGA 2: NULÄGESBESKRIVNING

Avfallsplan 2025–2028 Övertorneå kommun

Innehåll

1	Inledning.....	3
2	Beskrivning av kommunen.....	4
2.1	Geografiskt läge.....	4
2.2	Befolkning och bebyggelse.....	4
2.3	Näringslivsstruktur.....	4
2.4	Ansvar för avfallsfrågor.....	4
3	Avfall som omfattas av kommunalt ansvar.....	5
3.1	Förebyggande och återbruk.....	5
3.2	Avfallslag och mängder.....	5
3.3	Insamling och behandling.....	5
3.3.1	Mat- och restavfall.....	6
3.3.2	Returpapper.....	6
3.3.3	Grovavfall och trädgårdsavfall.....	6
3.3.4	Latrinavfall.....	6
3.3.5	Slam.....	7
3.3.6	Fett och matolja.....	7
3.3.7	Fettavskiljarslam.....	7
3.3.8	Textilavfall.....	7
3.3.9	Farligt avfall.....	7
4	Avfall från kommunal verksamhet.....	7
4.1	Avfallshantering.....	7
4.2	Vatten- och avloppsreningsverk.....	8
4.3	Gata och park.....	8
5	Avfall som omfattas av producentansvar.....	8
5.1	Avfallslag och mängder.....	8
5.2	Förpackningar.....	9
5.3	Däck 9	
5.4	Batterier.....	9
5.5	Bilar 9	
5.6	Avfall från elektriska och elektroniska produkter.....	10
5.7	Läkemedel.....	10
6	Övrigt avfall.....	10
6.1	Avfall från företag och andra verksamheter.....	11
7	Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall.....	11
7.1	Anläggningar i kommunerna.....	11
7.1.1	Återvinningscentralen.....	11
7.1.2	Reningsverk.....	12
7.2	Anläggningar utanför kommunerna.....	12

1 Inledning

I denna bilaga till Övertorneå kommuns avfallsplan beskrivs förhållanden som påverkar avfallens mängd och sammansättning, såsom antal invånare, antal hushåll fördelat på olika boendeformer och näringslivets struktur. Därefter beskrivs nuvarande avfallsmängder samt hantering av dessa i form av insamlingssystem och avfallsbehandling.

Beskrivningen är uppdelad på:

- Avfall som omfattas av kommunalt ansvar så som hushållens mat-, rest-, grovavfall, returpapper, latrin, slam, fosforfilter och farligt avfall samt avfall som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.
- Avfall som omfattas av producentansvar; förpackningar, däck, bilar, elavfall, batterier samt läkemedel.
- Övrigt avfall; industriavfall, bygg- och rivningsavfall med mera.

För avfall som omfattas av kommunalt ansvar anges mängder samt hur avfallet samlas in och behandlas. För avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar anges översiktliga uppgifter.

2 Beskrivning av kommunen

2.1 Geografiskt läge

Övertorneå kommun är beläget i Norrbottens län. Kommunen har en landareal på ca 2350 km² och ligger i östra delen av Norrbotten. Markanvändningen i kommunerna domineras av skogsmark. Kommunen är natursköna och har ett rikt friluftsliv.

2.2 Befolkning och bebyggelse

Kommunen har nästan 4 100 invånare.

Fördelningen över invånare boende i tätort och på landsbygd är 60% bor i tätort och 40% på landsbygd.

Fördelning av antalet hushåll i olika boendeformer framgår av tabell nedan.

Tabell 1 Antal invånare i kommunen år 2023, antal hushåll fördelat på boendeform samt antal fritidshus. Källa: SCB och Avfall Web.

	Invånare	Hushåll i villa	Hushåll i flerbostadshus	Fritidshus
Övertorneå	4 100	1 680	620	700

Den vanligaste formen av permanentboende är villa.

2.3 Näringslivsstruktur

Näringslivet i kommunen uppvisar en stor bredd med allt från Livsmedel, utbildning, lastbilspåbyggnader och plasttillverkning till transporter. Kommunen är den största arbetsgivaren. Den större privata arbetsgivarna är Jaxal AB, SLP i Övertorneå AB, LVL in Luppjo AB, ICA Supermarket och Br. Junttis åkeri AB.

2.4 Ansvar för avfallsfrågor

Kommunfullmäktige är ansvarig för den kommunala renhållningen i kommunen. I kommunfullmäktige tas beslut om avfallsplan, föreskrifter och taxa.

Renhållningen i Övertorneå kommun ansvarar för insamling, transport och återvinning eller bortskaffande av kommunalt avfall. Insamlingen sker i egen regi med 1 st renhållningsfordon. Renhållningen i Övertorneå kommun har samarbeten med ett flertal olika sorterings- och behandlingsanläggningar dit avfallet transporteras för vidare behandling.

Producentansvarsorganisationer har ansvar för behandling av förpackningar från hushåll samt insamling och behandling av förpackningar från verksamheter.

3 Avfall som omfattas av kommunalt ansvar

3.1 Förebyggande och återbruk

I kommunen finns många möjligheter för det enskilda hushållet att förebygga och återbruka avfall. På Orjasjärvi återvinningscentral finns möjlighet för privatpersoner att lämna produkter för återbruk. Detta görs i samarbete med Tornedalens Folkhögskola som driver en secondhand verksamhet och loppmarknad.

3.2 Avfallsslag och mängder

I detta kapitel redovisas uppkomna avfallsmängder i kommunen Avfall som omfattas av kommunalt ansvar innefattar; mat- och restavfall, returpapper, grovavfall, trädgårdsavfall, latrinavfall, slam och farligt avfall. Avfallet som samlades in 2023 presenteras i Tabell 2, där det även framgår hur avfallet behandlades.

Tabell 2 Insamlade och behandlade mängder avfall och som omfattas av kommunalt ansvar år 2023, ton per år.

Farligt avfall (ex: aerosoler, isocyanater, färg, spillolja mm)	13,75 ton
Mineralull	2,98 ton
Tryckimpregnerat trä	37,65 ton
Elavfall (ex: frys, vitvaror) producentansvar	81,73 ton
Batterier (små) producentansvar	1,04 ton
Bilbatterier	0,8 ton
Restavfall (inkl. kärl- och säckavfall)	426,95 ton
Bygg- och rivningsavfall (trä)	209,31 ton
Grovavfall (ex: möbler)	459,93 ton
Kompostavfall (matavfall)	69,72 ton
Grovavfall deponi (ex: asbest)	28,74 ton
Metall producentansvar	172,77 ton
Inert avfall (ex: porslin)	5,05 ton
TOTALT INSAMLAT AVFALL 2023:	1510,42 ton

Under 2023 insamlades och behandlades totalt ca 1511 ton avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Av denna mängd uppgick mat- och restavfallet till ca 497 ton, vilket utslaget på antal folkbokförda invånare i kommunen är i nivå med riksgenomsnittet i Sverige.

3.3 Insamling och behandling

I följande kapitel beskrivs insamling och behandling av avfall som omfattas av kommunalt ansvar.

Övertorneå kommun har renhållningsfordon med 2-fack, sidlastare vilket innebär att villor har två kärl. Därmed så har man fastighetsnära insamling för mat- och restavfall.

Kärl 1: Grön, svart eller blå är för restavfall. Detta kärl hämtas var fjärde vecka.

Kärl 2: Brunt är för matavfall. Detta kärl hämtas varannan vecka.

Kärlden töms med ett fordon som har två separata fack så att avfallet hålls sorterat.

3.3.1 Mat- och restavfall

Insamling av hushållsavfall sköts i egen regi med 1 st renhållningsfordon med 2-fack och sidlastare.

Hushåll i villa och fritidshus i kommunerna sorterar ut mat- och restavfall i 2 separata kärl med tömning varannan vecka för matavfall och var fjärde vecka för restavfall.

Alternativt kan hushållen i villa och fritidshus ha hemkompostering och ett eget kärl för restavfall.

Returpapper och förpackningar lämnas på återvinningsstation eller återvinningscentralen.

I flerfamiljshus och verksamheter sker fastighetsnära insamling av mat- och restavfall i separata kärl och de töms med ett renhållningsfordon med 2-fack och sidlastare.

Omlastning av matavfall och restavfall sker vid Orjasjärvi återvinningscentral, för vidare transport till behandling.

Matavfallet transporteras till grannkommunen Överkalix där det komposteras och blir till anläggningsjord.

Restavfallet transporteras till, godkänd förbränningsanläggning Bodens Energi AB för energiåtervinning, där det förbränns och blir till värme och el.

3.3.2 Returpapper

Från och med 1 januari 2022 är returpapper under kommunalt avfallsansvar och insamlingen sköts på entreprenad.

Returpapper samlas in via container på 7 Återvinningsstationer utsprida i kommunen.

3.3.3 Grovavfall och trädgårdsavfall

Hushållens grovavfall och trädgårdsavfall lämnas på Orjasjärvi återvinningscentral.

Grovavfall är större saker som inte får plats i restavfallet och som uppkommer vid normal bostadsanvändning.

Trädgårdsavfall som innehåller invasiva arter tas emot på Orjasjärvi Återvinningscentral och växterna ska vara förpackade i väl förslutna, dubbla plastsäckar och hanteras separat på återvinningscentralen. Behandling sker genom förbränning.

3.3.4 Latrinavfall

Inlämning av latrinavfall sker från ett fåtal villa- och fritidshushåll. Latrinet samlas upp i engångsbehållare. Avfallet transporteras till Orjasjärvi Återvinningscentral innan det går till förbränning tillsammans med restavfallet

3.3.5 Slam

Slam från enskilda avloppsanläggningar töms minst en gång per år. Tömningen sköts av upphandlad entreprenör.

Slammet töms och behandlas på kommuns reningsverk där det avvattnas och sedan används som sluttäckning på den avslutade deponin. En del av externslammet körs till avvattningsanläggning i Pullinki, Svanstein.

3.3.6 Fett och matolja

När fett kommer ut i det kommunala spillvattennätet orsakar det problem. Fett och matolja ska antingen torkas ur med papper och läggas i matavfall eller hällas i en väl försluten behållare, till exempel en PET-flaska och lämnas till ÄVC.

3.3.7 Fettavskiljarslam

Om stora mängder fett kommer ut i det kommunala vattennätet orsakar det problem, exempelvis stopp i ledningarna. För att undvika detta ska fettavskiljare vara installerad på verksamhet som genererar större mängder fett, såsom restauranger, gatukök med mera. Fettslam från fettavskiljare ska hämtas vid behov så att inte fett följer med flödet till efterföljande ledningssystem, dock minst en gång per år. Hämtningsintervall ska anpassas till anläggningens belastning, typ och storlek. Fastighetsägare är alltid ansvarig för avskiljarens funktion utöver ovan angivna rutiner.

3.3.8 Textilavfall

Textilier i form av rena och hela kläder kan lämnas på Orjasjärvi Återvinningscentral för återbruk och försäljning på Fyndboden som drivs av Tornedalens Folkhögskola. En liten del går till energiåtervinning i form av förbränning.

Från och med 2025 skall samtliga kommuner ha ordnat med textilåtervinning, behållare/container för detta ändamål kommer finnas på Orjasjärvi Återvinningscentral

3.3.9 Farligt avfall

Farligt avfall från hushåll lämnas på Orjasjärvi Återvinningscentral där det mellanlagras för att sedan gå vidare till avtalad och godkänd behandlingsanläggning som i dagsläget är Ragnsells. █

4 Avfall från kommunal verksamhet

I följande kapitel beskrivs översiktligt hur avfall förebyggs i kommunernas verksamheter samt vilka avfallstyper som uppstår, och hur avfallet sorteras och behandlas.

4.1 Avfallshantering

För kommunens verksamheter såsom skolor, förskolor, storkök, äldreomsorg, hälso- och sjukvård, fastigheter, kontor, lokalvård med mera är Renhållningen i Övertorneå kommun ansvarig för insamlingen av utsorterat

mat- och restavfall samt returpapper. Insamling av förpackningar sker genom kommunens verksamhetsstöd.

Verksamheter som hanterar livsmedel, exempelvis tillagningskök, har fettavskiljare som töms enligt schema.

Även förpackningar, emballage, elektronikavfall, farligt avfall och grovavfall ska sorteras ut och hämtas av kommunens verksamhetsstöd. Avfallet hanteras och behandlas tillsammans med liknande avfall från hushåll.

Kanyler samlas i kanylburkar och lämnas till ett apotek och så även kasserade läkemedel.

Bygg- och rivningsavfall, park- och trädgårdsavfall samt massor hanteras på egen hand av byggherrar. Sådant avfall kan lämnas på Orjasjärvi Återvinningscentral mot avgift.

4.2 Vatten- och avloppsreningsverk

I Övertorneå kommun finns vatten- och avloppsreningsverk som genererar olika typer av avfall. Vid anläggningarna sorteras det avfall som uppkommer inom verksamheten i fraktionerna restavfall och matavfall. Farligt avfall, spillolja, batterier, lysrör och el-avfall etcetera sorteras ut och omhändertas genom egen transport till Orjasjärvi Återvinningscentral.

Slam som uppkommer hos avloppsreningsverken i kommunen avvattnas vid Övertorneå avloppsreningsverk.

4.3 Gata och park

Inom det kommunala verksamhetsområdet gata och park uppkommer ett flertal avfallsfraktioner. Många av avfallsslagen materialåtervinns i första hand; eventuella övergivna bilar samt mycket av elavfallet. Grus och löv materialåtervinns eller komposteras och avfall från bygg- och rivningsavfall, grovavfall, papperskorgar och skräpplockning energi återvinns. Några få avfallsslag går till deponi, exempelvis asfalt och massor.

5 Avfall som omfattas av producentansvar

I Sverige tillämpas producentansvar, vilket innebär att den som producerar en vara har miljöansvaret för produkten. Producenterna ansvarar för både insamling och behandling av förpackningar från verksamheter. Det betyder att producenterna ska se till att varan tas omhand på ett miljörättigt sätt efter konsumenternas slutanvändning. Från och med år 2024 ansvarar kommunerna för insamling av förpackningar från hushållen medan producenterna även i fortsättningen ansvarar för behandlingen och också ersätter kommunerna för den insamling de utför.

5.1 Avfallsslag och mängder

I Tabell 4 presenteras insamlade mängder förpackningar och elavfall utslaget per invånare.

Tabell 4 Insamlade mängder förpackningar och elavfall år 2023, kg/invånare

Glasförpackningar	9,89 kg
Pappersförpackningar	22,27 kg
Plastförpackningar	11,33 kg
Metallförpackningar	3,29 kg

Diverse elektronik	8,36 kg
Kyl & frys	4,13 kg
Vitvaror	6,17 kg
Bärbara batterier	0,25 kg
Ljuskällor	0,08 kg
Lysrör	0,10 kg

5.2 Förpackningar

Hushåll i villa och fritidshus lämnar in sina förpackningar på återvinningsstationer runt om i kommunen

Vid flerfamiljshus märks en större andel förpackningar i restavfallet.

Verksamheter kan lämna in förpackningar till Orjasjärvi återvinningscentral.

5.3 Däck

Svensk Däckåtervinning har producentansvaret för däck och däck firmor tar emot dessa.

5.4 Batterier

El-Kretsen ansvarar för insamlingen av batterier.

Batterier från hushåll lämnas på Orjasjärvi återvinningscentral.

Bilbatterier kan antingen lämnas i retur när ett nytt batteri köps eller på Orjasjärvi återvinningscentral.

El-Kretsen transporterar batterierna till en behandlingsanläggning. Där sorteras först knappcells-batterier ut med hjälp av en skaksikt, då de oftast innehåller kvicksilver. Därefter sorteras övriga batterier ut manuellt efter innehåll; bly, litium, NiMH, NiCd samt alkaliska. Respektive fraktion krossas och hanteras i ett slutet system, där så mycket som möjligt material- eller energi återvinns, och resten tas omhand som farligt avfall.

5.5 Bilar

Fordonsägaren är ansvarig för att det uttjänta fordonet lämnas till ett mottagningsställe för uttjänta bilar eller till en auktoriserad bilskrotningsfirma. Efter omhändertagande återanvänds vissa delar av bilen, andra delar materialåtervinns och en liten del förbränns.

I kommunen förekommer problem med att uttjänta fordon överges. Övergivna skrotbilar på kommunal mark faller under kommunalt ansvar om skrotbilen

bedöms utgöra en olägenhet för människors hälsa och miljön. Övergivna skrotbilar kan också anses vara nedskräpning, om den finns på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till. På enskild mark eller tomtmark är det markägaren som ansvarar för att den förvaras säkert ur miljösynpunkt, om markägaren godkänt placeringen. På allmän vägmark, det vill säga allmänna vägar utanför tätort samt parkeringsfickor och rastplatser längs dessa, är Trafikverket ansvarig för skrotbilar. På övrig allmän mark är det kommunerna som beslutar om hämtning och skrotning av uttjänta fordon. Med uttjänta fordon menas fordon som är i dåligt skick, övergivna samt har ett mycket lågt värde.

5.6 Avfall från elektriska och elektroniska produkter

EI-Kretsen ansvarar för insamlingen av elektriska och elektroniska produkter (elavfall).

Elavfall från hushåll lämnas på Orjasjärvi återvinningscentral eller till återförsäljare.

Nedan finns exempel på hur några olika typer av elavfall omhändertas:

- Ljuskällor transporteras till en anläggning för krossning och sortering. Först krossas lamporna i ett slutet system för insamling av kvicksilver. Därefter sorteras återstående material i glas och metall för att sedan återvinnas.
- Kylar och frysar skickas till en anläggning där farliga komponenter avlägsnas och övriga fraktioner förbereds för återvinning. Först avlägsnas farligt avfall i form av olja och kylkretsar. Därefter töms kyl och frysar på hyllor och annat löst material som återvinns som glas och plast. Kyl och frysar krossas sedan för att isolering, metall och plast ska kunna sorteras ut och eventuella freoner samlas upp.
- Stora vitvaror såsom spisar och tvättmaskiner skickas till en anläggning där farliga komponenter avlägsnas och övriga fraktioner förbereds för återvinning. Först avlägsnas miljöfarliga ämnen som exempel PCB. Sedan krossas vitvarorna så att glas, plast och metall kan återvinnas.

5.7 Läkemedel

Överblivna läkemedel ska lämnas till apotek. Inlämnat läkemedel behandlas genom förbränning på godkända avfallsförbränningsanläggningar med effektiv förbränning och rökgasrening.

6 Övrigt avfall

Övrigt avfall avser avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar eller producentansvar och utgörs av avfall från företag och andra verksamheter och som uppkommer i samband med en verksamhets produktion av varor eller tjänster. Avfallet samlas in av entreprenörer på uppdrag av den enskilda verksamheten och transporteras till av verksamheternas avtalade

anläggningar för omhändertagande.

6.1 Avfall från företag och andra verksamheter

Alla företag och verksamheter ska ha ett abonnemang för sådant avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Hos fastigheter som inhyr en verksamhet så är det fastighetsägaren som har abonnemanget.

Alla företag och verksamheter har också skyldighet att sortera ut förpackningar, däck med mera som anges i förordningarna om producentansvar. Företagen ska lämna avfall under producentansvar till en godkänd mottagningsanläggning.

Härutöver ska även farligt avfall sorteras ut och lämnas separat. Företag får lämna mindre mängder sorterat avfall på Orjasjärvi återvinningscentral mot betalning.

7 Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

I följande kapitel beskrivs översiktligt de viktigaste anläggningarna som nyttjas för hantering av avfall från kommunen.

7.1 Anläggningar i kommunerna

7.1.1 Återvinningscentralen

Övertorneå kommun har en återvinningscentral. Den är lokaliserade i byn Orjasjärvi cirka 3 km väster om Övertorneå centralort, drivs och bemannas av Övertorneå kommun.

Återvinningscentralen är främst avsedda för privatpersoner som är fast- eller fritidsboende i kommunen. Verksamheter som företag eller föreningar kan lämna verksamhetsavfall mot avgift.

Hushållen kan lämna det mesta avfallet gratis såsom förpackningar, trä, elektronik, farligt avfall, vitvaror, trädgårdsavfall, textilier, batterier, grovavfall, stoppade möbler, små mängder tryckimpregnerat trä och väl förpackad asbest samt inert avfall.

Invasiva arter tas emot på Orjasjärvi återvinningscentral och ska vara väl förpackat.

Återvinningscentralerna har följande öppettider:

Måndagar	07.00 – 10.00	11.00 – 15.00
Tisdagar	10.00 – 13.00	14.00 – 19.00
Torsdagar	10.00 – 13.00	14.00 – 19.00
Lördag Jämn vecka	09.00 – 13.00	

I dag förs ingen statistik över antalet besökare på återvinningscentralerna.

7.1.2 Reningsverk

I Övertorneå kommun finns 12 avloppsreningsverk.

Vattnet från avloppsreningsverken renas och släpps ut i närstående vattendrag. Slammet omhändertas av extern entreprenör och körs till Övertorneå reningsverks externslam mottagning för avvattning. Avvattnat slam och gallerrens levereras till Orjasjärvi återvinningscentral.

7.2 Anläggningar utanför kommunerna

Kommunen ligger i en region där det inte finns så god tillgång på behandlingsanläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall från kommunerna, Övertorneå kommun har avtal med nedanstående:

- Bodens Energi AB, Boden dit restavfallet går.
- Överkalix kommun, som tar emot matavfallet.
- Restproduktbearbetning i Bodan AB som tar emot verksamhetsavfallet
- Kuusakoski Recycling, Luleå som tar emot kommunskrot och bilbatterier.

ÖVERTORNEÅ
KOMMUN

Bilaga 3 Nedlagda deponier

BILAGA 3: NEDLAGDA DEPONIER

Avfallsplan 2025–2028 Övertorneå kommun

Bilaga 3 Nerlagda deponier

Gamla deponiupplag kan utgöra en risk för vår hälsa och miljö, Bedömningen görs av vilka skyddsåtgärder som skall vidtas för att minimera denna risk på kort och lång sikt.

Deponierna klassades utifrån risker och behov av åtgärder vid inventeringen i fyra klasser enligt nedanstående specifikation:

- 4 – Särskilda miljöskyddsåtgärder synes ej behövlige.
- 3 – Måttlig risk för påverkan på människa och miljö. Objektet synes kunna föras till grupp 4 efter enkla åtgärder.
- 2 – Stor risk för påverkan på människa och miljö. Prov och undersökningar bör göras för att kunna ta ställning till behov av åtgärd.
- 1 – Särskilda miljöskyddsåtgärder bedöms nödvändiga.

Enligt tidigare avfallsplan var det 2 av 12 nerlagda deponier som lega på riskklass 3 resterande 10 lega på riskklass 4, efter åtgärder såsom nya yt- och lakvattendiken samt avskiljare mm så ligger samtliga nerlagda deponier på riskklass 4 – Särskilda miljöskyddsåtgärder synes ej behövlige.

Att hantera PFAS vid nedlagda deponier kräver en kombination av noggrann kartläggning, effektiva reningstekniker och kontinuerlig övervakning. Genom att vidta dessa åtgärder kan vi minska miljöriskerna och skydda människors hälsa.

Dock bedöms risken låg då de gamla nedlagda deponierna ligger långt ifrån bebyggelse och vattentäkter.

Ort	Riskbedömning
Aapua	4
Hedenäset	4
Jänkisjärvi	4
Koutojärvi	4
Kukasjärvi	4
Lampisenpää	4
Luppio	4
Pello	4
Rantajärvi	4
Risudden	4
Svanstein	4
Övertorneå	4

ÖVERTORNEÅ
KOMMUN

Bilaga 4 Uppföljning av tidigare avfallsplan

BILAGA 4: UPPFÖLJNING AV TIDIGARE AVFALLSPLAN

Avfallsplan 2025–2028 Övertorneå kommun

Inledning

Den tidigare avfallsplanen för Övertorneå-kommun antogs 2011-02-21 och gäller tills ny avfallsplan fastställs.

Denna avfallsplan hade fem olika mål.

- *Minst 30 % av inkommande hushållsavfall skall behandlas biologiskt (vikt).*
- *Minst 50 % av inkommande brännbart skall energiåtervinnas genom förbränning (vikt).*
- *Minst 80 % av avfallet som lämnas till grovsopinsamling eller återvinningscentral ska sorteras ut för återvinning.*
- *Övertorneå kommun skall bidra till att de nationella återvinningsmålen inom ramen för producentansvaret uppnås.*
- *Att i renhållningsverksamheten arbeta för ständiga förbättringar vad gäller miljö, teknik och ekonomi.*

Måluppfyllelse

Åtgärder	Måluppfyllelse
<ul style="list-style-type: none">• Minst 30 % av inkommande hushållsavfall skall behandlas biologiskt (vikt).	Uppfyllt då insamlad matavfall (motsvarande 35-40% av insamlat hushållsavfall) körs till grannkommunen Överkalix där de blir till anläggningsjord.
<ul style="list-style-type: none">• Minst 50 % av inkommande brännbart skall energiåtervinnas genom förbränning (vikt).	Uppfyllt då insamlad restavfall och fint brännbartavfall (verksamhetsavfall) körs till Bodens Energi AB där det förbränns.
<ul style="list-style-type: none">• Minst 80 % av avfallet som lämnas till grovsopinsamling eller återvinningscentral ska sorteras ut för återvinning.	Uppfylls delvis då förutsättning för sortering ej är optimal.
<ul style="list-style-type: none">• Övertorneå kommun skall bidra till att de nationella återvinningsmålen inom ramen för producentansvaret uppnås.	Uppfyllt
<ul style="list-style-type: none">• Att i renhållningsverksamheten arbeta för ständiga förbättringar vad gäller miljö, teknik och ekonomi.	Uppfyllt då inköp av nytt renhållningsfordon genomförts. Orjasjärvi Återvinningscentral är uppdaterad och utbyggd för att underlätta arbete.